

PROVEDBENI PROGRAM
OPĆINE KNEŽEVI VINOGRADI
ZA RAZDOBLJE 2025-2029

KNEŽEVI VINOGRADI, RUJAN 2025. GODINE

Sadržaj

1. Predgovor.....	3
2. Uvod.....	5
2.1. Samoupravni djelokrug Općine Kneževi Vinogradi.....	5
2.2. Ustanove i trgovačka društva.....	7
2.3. Socio-ekonomski kontekst	8
2.4. Vizija i misija Općine Kneževi Vinogradi.....	18
3. Opis kratkoročnih razvojnih izazova i potencijala u samoupravnom području Općine Kneževi Vinogradi.....	20
4. Prioriteti prioriteta djelovanja u području nadležnosti samoupravne jedinice	22
Usklađenost s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine:	22
5. Popis mjera s opisom, ključnim aktivnostima i pokazateljima rezultata.....	25
6. Okvir za praćenje i vrednovanje	32

1. Predgovor

Poštovani,

U skladu s odredbama Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17, 151/22) te Uredbe o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 37/23), izvršna tijela jedinica lokalne samouprave obvezna su izraditi provedbene programe za razdoblje trajanja mandata. Donošenjem ovog Provedbenog plana Općine Kneževi Vinogradi za razdoblje 2025.–2029. godine, ispunjava se zakonska i strateška obveza stvaranja temelja za održiv, transparentan i uravnotežen razvoj naše zajednice – sukladno izbornom povjerenju građana i važećem zakonodavnom okviru.

Ovaj planski akt nastaje neposredno nakon lokalnih izbora tijekom kojih mi je, kao općinskom načelniku, povjeren novi četverogodišnji mandat. Provedbeni plan proistječe iz potrebe za jasnim usmjeravanjem lokalnih razvojnih politika, kvalitetnijim upravljanjem javnim resursima te ispunjenjem preuzetih političkih i razvojnih obećanja. Dokument razrađuje mjere i aktivnosti temeljene na lokalnim i višim strateškim aktima uz usklađenost sa županijskim i nacionalnim ciljevima. Njime također osiguravamo transparentnost, odgovornost i uključivanje zainteresirane javnosti u najvažnije procese odlučivanja.

Provedbeni plan, osim deklarativnih politika i vizije razvoja, sadrži konkretne mjere, rokove i indikatore uspjeha za sva ključna područja: infrastrukturu, gospodarstvo, poduzetništvo, turizam, obrazovanje, zdravstvo, okoliš i društveni razvoj. Njegova provedba koordinira se u suradnji s lokalnim ustanovama, društvima, proračunskim korisnicima i resornim tijelima, a svaka mjera jasno je povezana s programskom klasifikacijom proračuna Općine Kneževi Vinogradi. Godišnji planovi rada nadopunjuju provedbeni program, a redovito praćenje i izvješćivanje jamče da svi tijekovi provedbe budu dostupni građanima i partnerima.

Obveza izrade ovog dokumenta nije tek formalna – ona je jamstvo odgovornosti nositelja vlasti prema građanima i budućim generacijama. Na taj način Općina Kneževi Vinogradi postavlja jasne prioritete: razvoj domaćeg gospodarstva, podizanje kvalitete života, očuvanje prirodne i kulturne baštine te jačanje društvene kohezije.

Iskreno zahvaljujem svim suradnicima, stručnim službama i građanima na sudjelovanju u izradi ovog dokumenta. Uvjeren sam da smo zajedničkim snagama izgradili provedbeni plan koji odgovara izazovima vremena, prepoznaje potencijale općine i osigurava bolju budućnost Kneževih Vinograda.

Općinski načelnik
Vedran Kramarić, mag. iur. v.r.

2. Uvod

Općina Kneževi Vinogradi je jedinica lokalne samouprave koja, sukladno zakonima Republike Hrvatske i vlastitom Statutu, samostalno obavlja poslove od lokalnog značaja radi neposrednog ostvarivanja potreba svojih stanovnika i razvoja zajednice.

2.1. Samoupravni djelokrug Općine Kneževi Vinogradi

Samoupravni djelokrug Općine Kneževi Vinogradi obuhvaća poslove od lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju prava i potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima. U ovom djelokrugu općina samostalno upravlja imovinom, donosi opće akte, osniva ustanove, organizira i razvija komunalnu infrastrukturu te provodi lokalni razvoj i socijalnu skrb kroz razne programe i projekte.

Samoupravni djelokrug Općine

Općina Kneževi Vinogradi kroz svoj statut, ali i temeljem Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, upravlja brojnim područjima:

- uređenje naselja i stanovanja, prostorno i urbanističko planiranje
- komunalno gospodarstvo (održavanje javnih površina, javne rasvjete, vodoopskrbe, odvodnje)
- društvena briga o djeci, primarna zdravstvena zaštita, obrazovanje, kultura, sport i rekreacija
- razvoj gospodarstva, poljoprivrede, turizma, prometne infrastrukture
- zaštita potrošača, zaštita okoliša te civilna i protupožarna zaštita
- osiguravanje neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju (referendumi, zborovi građana, savjeti).

Poslove iz ovog djelokruga općina može obavljati samostalno ili u suradnji s drugim jedinicama lokalne samouprave putem zajedničkih tijela ili ustanova.

Tijela i ustrojstvo Općine Kneževi Vinogradi

Općina se ustrojava kao pravna osoba s vlastitim tijelima uprave i odlučivanja, prema statutu koji donosi Općinsko vijeće.

Predstavničko tijelo – Općinsko vijeće

- Općinsko vijeće je najviše tijelo odlučivanja sastavljeno od 13 vijećnika, dok broj može biti i veći radi osiguravanja zastupljenosti nacionalnih manjina. U mandatu 2025-2029 Općinsko vijeće čini 14 vijećnika.
- Nadležnosti Vijeća: donošenje Statuta, Poslovnika, proračuna i odluka o izvršenju proračuna, godišnjih izvješća, akata o organizaciji uprave, osnivanje javnih ustanova i poduzeća, sudjelovanje u međusobnoj suradnji s drugim općinama, davanje suglasnosti,

raspisivanje referendum, imenovanja i razrješenja, dodjela javnih priznanja i srodne funkcije.

Izvršno tijelo – Općinski načelnik

- Općinski načelnik provodi odluke Općinskog vijeća, priprema prijedloge akata, upravlja prihodima i rashodima proračuna, odlučuje o imovini do zakonski propisanih iznosa, imenuje pročelnike i unutarnje revizore te koordinira radom upravnih odjela.
- Ima jednog ili više zamjenika koji ga zamjenjuju u slučaju spriječenosti.

Uprava i stručne službe

- U sklopu uprave djeluje Jedinostveni upravni odjel Općine Kneževi Vinogradi, koji obavlja upravne, administrativne i stručno-tehničke poslove vezane za komunalnu, društvenu i gospodarsku djelatnost, proračun i financije te pravne poslove.
- Općina može osnivati dodatna posebna radna tijela (odbore, komisije), ustanove i trgovačka društva za upravljanje posebnim djelatnostima kao što su kulture, sport, komunalna infrastruktura i sl..

Općinski proračun: značenje, sastav i sadržaj

Općinski proračun temeljni je godišnji financijski plan Općine Kneževi Vinogradi; sastoji se od općeg i posebnog dijela. Proračun planira prihode i primitke, rashode i izdatke jedinice lokalne samouprave, te određuje način korištenja i raspoređivanja proračunskih sredstava.

Sastavni dijelovi proračuna

- **Opći dio:** uključuje planirane prihode (porezi, prirezi, komunalna naknada, prihodi od imovine, pomoći iz županije i državnog proračuna, EU fondova, donacija) i rashode (komunalne potrebe, obrazovanje, zdravstvo, sport, kultura, socijalna skrb, kapitalna ulaganja, tekući i investicijski projekti).
- **Posebni dio:** donosi detaljnu razradu rashoda i izdataka po programima i korisnicima – npr. vrtići, škole, sport, komunalna infrastruktura, javne potrebe u kulturi, socijalne mjere i dr.

Proračun donosi Općinsko vijeće, a izvršava načelnik. Sredstva se troše isključivo za svrhe utvrđene proračunom, a svaka izmjena ili preraspodjela rashoda mora biti formalno odobrena. Izvršenje proračuna prati se tijekom godine kroz izvješća, a svakogodišnje, polugodišnje i završno izvješće dostavlja se Vijeću na razmatranje i usvajanje.

U lipnju 2025. godine donesen je IV. Rebalans Proračuna Općine Kneževi Vinogradi za 2025. i projekcija za 2026. i 2027. godinu, kojim se mijenja proračun i financijski planovi proračunskih korisnika Općine Kneževi Vinogradi u 2025. godini kako slijedi:

A. SAŽETAK RAČUNA PRIHODA I RASHODA

Razred i naziv	Plan (t)	Povećanje / smanjenje	Novi plan (t)
1	2	3	4
PRIHODI UKUPNO	5.428.472,24	427.693,13	5.856.165,37
6 Prihodi poslovanja	5.250.415,28	397.693,13	5.648.108,41
7 Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	178.056,96	30.000,00	208.056,96
RASHODI UKUPNO	5.611.513,75	427.693,13	6.039.206,88
3 Rashodi poslovanja	3.131.346,08	32.085,00	3.163.431,08
4 Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	2.480.167,67	395.608,13	2.875.775,80
RAZLIKA - VIŠAK /MANJAK	-183.041,51	0,00	-183.041,51

2.2. Ustanove i trgovačka društva

Ustanove i tvrtke kojima je (su)osnivač Općina Kneževi Vinogradi su:

- Dječji vrtić "ZEKO", ustanova za predškolski odgoj i obrazovanje djece (Općina je jedini osnivač),
- Kneževi Parkovi d.o.o., tvrtka je osnovana 2015. godine od strane Općine Kneževi Vinogradi, a bavi se gospodarstvom, posebno turizmom i upravljanjem komunalnom infrastrukturom na području Općine Kneževi Vinogradi,
- Baranjska čistoća d.o.o. za održavanje čistoće i odlaganje komunalnog otpada osnovana je društvenim ugovorom 2005. godine od strane Općina Darda, Čeminac, Kneževi Vinogradi, Bilje, Draž, Popovac, Jagodnjak i Petlovac te Grada Belog Manastira kao većinskog vlasnika, i
- Baranjski Vodovod d.o.o., osnovano 2002. godine od strane Grada Belog Manastira, općina Kneževi Vinogradi, Draž, Popovac, Petlovac i Čeminac.
- Poduzetnički centar d.o.o. u likvidaciji, osnovano 2004. godine od strane Grada Belog Manastira te općina Kneževi Vinogradi i Čeminac.
- Radio Baranja d.o.o.
- **Kneževi Parkovi d.o.o.**

Trgovačko društvo Kneževi parkovi d.o.o. za komunalnu djelatnost osnovano je 01.04.2015. godine. "Kneževi parkovi" nastavljaju izvršenje poslova koje je do tada obavljao vlastiti komunalni pogon Općine Kneževi Vinogradi. S obzirom na brojne specifičnosti Općine, osnivanje trgovačkog društva bila je logična odluka načelnika i Općinskog vijeća. Osnivanjem tvrtke Kneževi parkovi d.o.o., na njega su prenesene i ovlasti izvršenja različitih poslova: komunalne usluge, upravljanje grobljima, dimnjačarske usluge. Godine 2016. Gradnja d.o.o. iz Osijeka raskida ugovor o najmu "Suljoških bazena" pa tvrtka Kneževi parkovi d.o.o. preuzima i tu djelatnost. Danas je trgovačko društvo Kneževi parkovi d.o.o. organizirano na sljedeći način, tj. čine ga sljedeće organizacijske jedinice:

- Komunalne usluge

- Pogrebne usluge – groblja
- Dimnjačarske usluge
- Sportsko-rekreacijski centar (SRC) i ugostiteljstvo
- Uprava

Tvrtka Kneževi parkovi d.o.o. u zapošljava 35 djelatnika na različitim radnim mjestima. Pružanjem različitih usluga lokalnom stanovništvu, ali i sve brojnijim turistima, ima za cilj poboljšati kvalitetu života i boravka na području Općine Kneževi Vinogradi.

2.3. Socio-ekonomski kontekst

- **Teritorijalni aspekt**

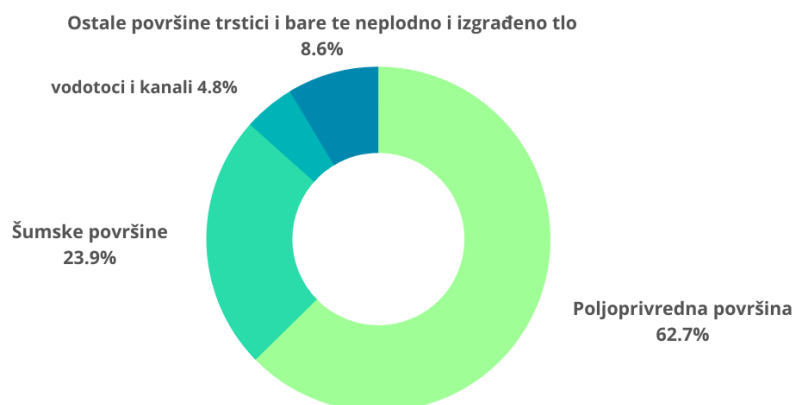
Slika 1 Područje Općine Kneževi Vinogradi u odnosu na ostatak Osječko-baranjske županije i susjedne županije

Prostor Općine Kneževi Vinogradi pripada krajnjem sjeveroistočnom dijelu Republike Hrvatske, odnosno njegovoj prirodno-geografskoj cjelini Baranji. U okviru prostora Baranje, Općina Kneževi Vinogradi zauzima istočni dio prostora, s tim da joj istočna granica prelazi i na lijevu obalu Dunava. Na sjeveru Općina graniči s Općinom Draž, na sjeverozapadu s Općinom Popovac, na zapadu graniči s gradom Belim Manastir, na

jugozapadu s Općinom Čeminac, na jugu s Općinom Bilje te na istoku s Republikom Srbijom. Općina Kneževi Vinogradi predstavlja prostor od 248,77 km², s udjelom od 6% ukupne površine Osječko-baranjske županije, odnosno 22% cijele Baranje. Obuhvaća sedam naselja: Kneževi Vinogradi, Zmajevac, Karanac, Suza, Kamenac, Kotlina i Mirkovac te dva radnička naselja – pustare, Jasenovac i Sokolovac u kojem danas nema stanovnika. Općina Kneževi Vinogradi obuhvaća i dio područja Parka prirode Kopački rit, koje spada u zaštićeno područje Natura 2000 kao važno područje u Hrvatskoj za očuvanje ugroženih europskih vrsta i staništa.

Geološki gledano Općina pripada nizinskom, ravničarskom području Baranje. Središnji, nizinski dio Općine tvore lesne zaravni koje se terasasto spuštaju prema Dravi i Dunavu, dok je u sjeverozapadnom dijelu Općine izražen brdski reljef Baranjske planine. Jugoistočni dio općine ulazi u zaštićeni krajolik aluvijalnih šuma i močvara Kopačkog rita.

Područje Općine Kneževi Vinogradi pripada širem području nizinskog, ravničarskog područja Baranje. Na području Općine javljaju se oblici nizinskog ravnjačkog i brdskog reljefa. Brdski reljef predstavljaju padine Baranjske planine – Banske kose na sjeverozapadu Općine, s najvišim vrhom od 245 m. Na ovim prostorima vlada umjereno kontinentalna klima, koju karakteriziraju česte intenzivne promjene vremena.

Slika 2 Struktura površine općine Kneževi Vinogradi, Izvor: autori

Površina ukupnih građevinskih područja iznosi 943,7 ha i zauzima 3,8% površine Općine. Građevinsko zemljište nije katastarska kategorija i u njemu se nalazi osim neplodnog i poljoprivredno zemljište.

Klimatski Općina Kneževi Vinogradi, kao i ostatak Baranje, spada u područje umjerenog kontinentalnog pojasa s izraženim klimatskim razlikama i velikim temperaturnim razlikama tijekom cijele godine.

Sa samo prosječno 638 mm padalina u godini, ovaj predio spada u jedan od sušnijih predjela u Hrvatskoj. Snježni prekrivač prosječno pada 20,5 dana u godini. Najčešće vjetrovi pušu sa sjevera, rjeđe s juga te tako i ljeti prevladavaju sjeverozapadni i sjeverni vjetrovi.

- Prometna infrastruktura i povezanost

Ceste

Duljina svih javnih cesta na području Općine je 85,588 km. Cestovnu mrežu javnih cesta na području Općine Kneževi Vinogradi čine državne, županijske i lokalne cesta. Udio državnih cesta je 25 %, županijskih cesta 40 %, a udio lokalnih cesta 35 %, u ukupnoj dužini javnih cesta na području Općine.

Dvije državne ceste su D7 i D212 čija je ukupna duljina na području Općine Kneževi Vinogradi iznosi 21,13 km. U prometnom smislu može se reći da prometnica D 212 dijeli Općinu na sjeveroistočni i jugoistočni dio. Naime, dionica ceste D 212 se proteže od odvojka međunarodne ceste D-7 koja spaja granični prijelaz Duboševicu s gradom Osijekom od naselja Karanac, do graničnog prijelaza Batina. Druga bitna prometnica je županijska cesta 4042 koja spaja Općinu s Gradom Osijekom. Prostor je dobro cestovno spojen te je ujedno planirano spajanje na buduću trasu koridora Vc dionicom trase brze ceste koja će ići od graničnog prijelaza Batina.

Oznaka ceste	Opis dionica	duljina
4259	Zmajevac (D212) – Ž4018 (Draž)	3,867
4037	Podolje (Ž4019)-Kotlina-Kneževi Vinogradi (D212)	7,800
4042	D212 (Kn. Vinogradi)-Grabovac-Lug-Vardarac-Bilje (Ž4257)	0,995
L 44010	Kneževi Vinogradi (D212)-Kamenac-Karanac-Kozarac (D7)	9,700
L 44011	Suza (D212)-Mirkovac-L44034 (Jasenovac-Sokolovac)	7,893

L 44034	Ž 4042-Jasenovac-Sokolovac-Ž4055 (Kozjak)	10,500
L 44064	Popovac (Ž4027)-Kamenac (L44010)	2,470

Tablica 1 Osnovne karakteristike postojeće mreže županijskih i lokalnih cesta na području Općine Kneževi Vinogradi, Izvor: Uprava za ceste Osječko-baranjske županije

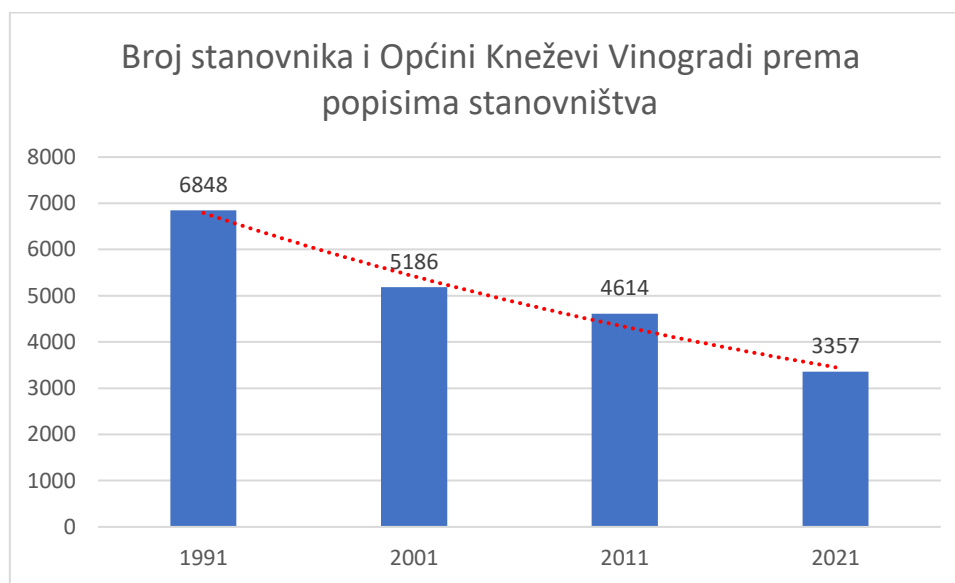
Riječni promet

Na području Općine Kneževi Vinogradi nema riječnih luka, no plovni put rijekom Dunav proteže se od 1407 (na granici s Općinom Bilje) do 1418,5 rkm (na granici s Općinom Draž), u dužini od 11,5 rkm (plovni put se nalazi uz državnu granicu s Republikom Srbijom).

Plovni put na području Općine Kneževi Vinogradi (od 1407 do 1418,5 rkm) zadovoljava međunarodnu VI.c klasu vodnih putova prema Europskom ugovoru o glavnim unutarnjim plovnim putovima od međunarodnog značenja (AGN, NN-MU br. 16/98), odnosno prema Pravilniku o razvrstavanju i otvaranju vodnih putova na unutarnjim vodama (NN br. 77/11).

- Demografski aspekt

Prema posljednjem službenom popisu stanovništva iz 2021. godine, na području Općine Kneževi Vinogradi prebivalište ima 3.357 stanovnika (od čega su 1.639 muškarci, a 1.718 su žene), dok je na popisu stanovništva iz 2011. godine zabilježeno 4.614 žitelja stoga je zamjetno da je u posljednjih 10 godina broj stanovnika smanjen za 27,24%, čime se ova općina ubraja u opći trend depopulacije ruralnih sredina u Republici Hrvatskoj.

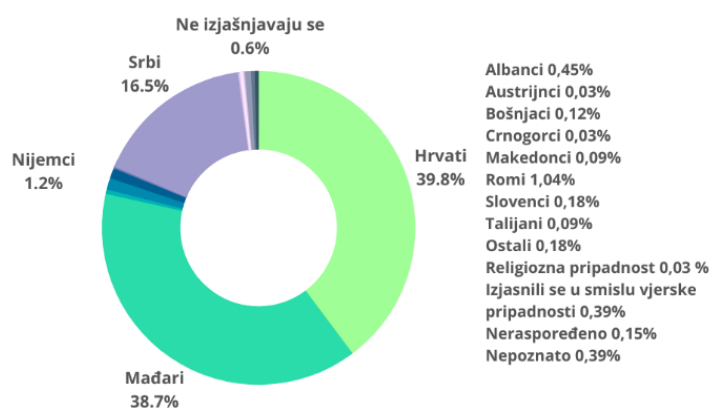

Tablica 2 kretanje broja stanovnika u Općini Kneževi Vinogradi u razdoblju 1991 – 2021, Izvor: DZS, 2022

Stanovništvo obitava u devet naselja te demografska slika stanovništva po naseljima pokazuje da njih, prema popisu iz 2021. godine, u Jasenovcu živi 4 (3 m i 1 ž), u Kamencu 129 (69 m i 60 ž), u Karancu 658 (318 m i 340 ž), u Kneževim Vinogradima 1332 (653 m i 679 ž), u Kotlini 203 (96 m i

107 ž), u Mirkovcu 64 (30 m i 34 ž), u Suzi 423 (215 m i 208 ž), u Zmajevcu 544 (255 m i 289 ž) stanovnika dok Sokolovac više nije naseljeno mjesto.¹

Od davnina na ovim područjima živjeli su Hrvati (nekada zvani šokci), Mađari i Srbi (nekad zvani Raci). Do II. svjetskog rata na ovom području živjeli su i Nijemci-Židovi. Oduvijek je ovo područje bilo sjecište različitih kultura i naroda. Ako se promatra struktura stanovništva prema nacionalnoj pripadnosti, možemo zaključiti da je izrazito raznolika - udio Hrvata je 39,74 %, Mađara 38,70 %, Srba 16,50 %, te ostalih 5,06 %.²

Slika 1 Struktura stanovništva općine Kneževi Vinogradi prema nacionalnoj pripadnosti, Izvor: autori

Ako promatramo vjersku pripadnost stanovništva, 58,50 % je katolika, 17,72 % su pravoslavci, 15,55 % su protestanti, dok se 2 % stanovnika nije izjasnilo, nepoznat podatak ostao je za 1,97 % stanovnika, a kao ostali kršćani izjasnilo se 1,64 %, nisu vjernici i ateisti 1,43 %, muslimani 0,60 %, agnosticici i skeptici 0,03 % te ostale religije i svjetonazori 0,03 %.³

- Socio-kulturalno nasljeđe

Osnovne karakteristike prostora uređenja Općine Kneževi Vinogradi, s gledišta zaštite kulturne baštine je u podjednako zastupljenosti tradicijskih građevina, arheoloških lokaliteta i pojedinačno zaštićenih sakralnih građevina. Iz uobičajenog fonda tradicijskog graditeljstva (seoskih kuća i ambara) rasprostranjenih u Kneževim Vinogradima, Kotlini i Suzi izdvaja se specifična skupina građevina u Zmajevcu. To je tzv. arhitektura u zemlji – vinski podrumi u lesu i gatori. Posebnost koja proizlazi iz njihove neposredne povezanosti s autohtonim krajolikom tvori glavnu identifikacijsku odrednicu tog kraja i Baranje uopće. To su Reformatski i Katolički surduk s 80-tak ukopanih podruma.

- Odgoj i obrazovanje

Općina Kneževi Vinogradi osnovala je 1998. godine Dječji vrtić „Zeko“. Na području Općine predškolski odgoj djeluje na četiri lokacije koje se nalaze u većim općinskim naseljima: centralni vrtić se nalazi u Kneževim Vinogradima i tri područna vrtića u naseljima Suza, Zmajevac i Karanac.

¹ Popis '21., Državni zavod za statistiku, <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>

² Popis '21., Državni zavod za statistiku, <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>

³ Popis '21., Državni zavod za statistiku, <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>

U centralnom vrtiću u Kneževim Vinogradima formirane su tri skupine: jaslička (11 djece), mlađa mješovita (22 djece) i starija mješovita (29 djece). Područni vrtići Karanac, Zmajevac i Suza imaju po jednu mješovitu skupinu, s tim da u Karancu vrtić pohađa 13-oro djece, u Zmajevcu ih pohađa 11, a u Suzi je 9-oro djece u predškolskom sustavu odgoja i obrazovanja. Djelatnost vrtića organizirana je u mjestima Kneževi Vinogradi i Karanac na hrvatskom jeziku, te u Zmajevcu i Suzi na mađarskom jeziku uz obvezu 10-satnog rada tjedno na hrvatskom jeziku. Odgojno obrazovni rad je organiziran u poludnevnom (5,5-satnom) i cjelodnevnom (10-satnom) programu.

Projekt iz 2020. godine "Rekonstrukcija i dogradnja zgrade dječjeg vrtića – Izgradnja dječjih JASLICA" financiran iz sredstava Europske unije, imao je svrhu dogradnje vrtića za potrebe jaslica, dok je ostatak zgrade obnovljen i opremljen modernom tehnologijom, namještajem i novim igračkama. Također, treba istaknuti da su adaptacijom vrtića u Kn. Vinogradima i Suzi zadovoljene apsolutno sve potrebe kako djece tako i odgojitelja. Izgrađen je i glavni projekt vrtića u Karancu, s obzirom da je postojeći u područnoj školi u Karancu. Projekt obuhvaća još jednu skupinu jaslica, za kojima postoji potreba

U proteklom razdoblju realiziran je i projekt izgradnje multifunkcionalnog igrališta u sklopu dječjeg vrtića u Kneževim Vinogradima, koje je posebno zbog višebojne akrilne podloge, ograđeno je panel ogradom u veselim šarenim bojama i osvjetljeno je modernim LED reflektorima. Igralište je predviđeno za bavljenje raznim vrstama sportova poput malog nogometa, rukometa, košarke, tenisa, trčanja i zabavnih igara. Prijepodne igralište je dostupno isključivo za potrebe vrtića, dok je u popodnevnom satima odstupno svim zainteresiranim mještanima, te također i cageball.

Na području Općine Kneževi Vinogradi djeluju dvije osnovne škole - OŠ Kneževi Vinogradi i OŠ Zmajevac, a osnivač im je Osječko – baranjska županija.

OŠ Kneževi Vinogradi, uz centralnu školu u Kneževim Vinogradima ima još dvije područne škole - Područna škola Grabovac i Područna škola Karanac. Nastava je organizirana od prvog do osmog razreda osnovne škole. Ukupno školu pohađa u 17 razrednih odjeljenja 224 učenika, od čega je 118 u razrednoj i 106 u predmetnoj nastavi. Područna škola Karanac ima tri razredna odjeljenja, a Područna škola Grabovac ih broji dva, a sva odjeljenja u područnim školama su kombinirana. Kompletna nastava je organizirana u jednoj smjeni, dok se izvannastavne aktivnosti održavaju poslijepodne.

OŠ Zmajevac, uz školu u Zmajevcu, ima i područne škole u Karancu, Suzi i Kotlini. U prethodnom mandatnom razdoblju obnovljene su područne škole u Karancu i Kotlini (u suradnji s osnivačem Osječko – baranjskom županijom). Nastava u OŠ Zmajevac izvodi se na mađarskom jeziku.

- Zdravstvena i socijalna skrb

Na području Općine djeluju dvije ambulante - u Kneževim Vinogradima i Zmajevcu te dvije ljekarne.

Odlukom o zaštiti socijalnog standarda stanovništva Općine Kneževi Vinogradi, između ostalog, omogućava se socijalno ugroženim mještanima ostvarivanje prava na naknadu za stanovanje (najamnina, sufinanciranje vode i odvodnje, komunalna naknada, , odvoz komunalnog otpada, nabavka ogrijeva itd.), naknadu u podmirenju pogrebnih troškova i troškova grobne naknade, jednokratne pomoći za obitelji u slučaju požara, poplava i drugih teških nepogoda i socijalnih stanja, ostale jednokratne pomoći

Također, treba istaknuti da je sredinom 2020. godine završena izgradnja 20 stanova te su predani ključevi devet stanova mještanima pustara na području općine, dok je u prvim mjesecima 2021. useljen i ostatak stanova, u kojima su prvenstveno stanovnici dosadašnjih radničkih naselja Jasenovac i Sokolovac, te mlade obitelji s djecom bez primjereno riješenog stambenog pitanja.

- Civilno društvo

Prema registru udruga RH, na području Općine Kneževi Vinogradi aktivno je preko 60 udruga, no broj stvarno aktivnih je ipak manji. U strukturi udruga prevladavaju udruge u području amaterskog sporta, kulturno – umjetnička društva, vatrogasna društva, udruge nacionalnih manjina, i druge. Također, aktivne su i druge koje okupljaju branitelje Domovinskog rata, zatim umirovljenike, mlade, itd. i može se zaključiti da je civilni sektor na području općine razvijen.

Činjenica da je Općina je kupila objekt „Mađarske kuće“ u Zmajevcu za potrebe udruga s područja općine, a obnovljen je i prostor za potrebe Udruge dragovoljaca i veterana Domovinskog rata RH u Kn. Vinogradima, dovoljno govori o odnosu Općine prema udrugama koje djeluju na ovom području, kao i činjenica da se infrastruktura za djelovanje sportskih klubova unapređuje u kontinuitetu svake godine.

- Društveni domovi / domovi kulture

Općina Kneževi Vinogradi kontinuirano prati stanje društvene infrastrukture i ulaže u obnovu društvenih i domova kulture, kao i drugih javnih prostora u kojima djeluju udruge.

U razdoblju 2017 – 2021 Općina Kneževi Vinogradi obnovila je i rekonstruirala domove kulture u Kotlini, Zmajevcu i Suzi, čija je primarna svrha zadovoljavanje raznih, a ponajprije, društvenih potreba.

- Internet

Deset vanjskih WIFI hot - spotova omogućuje besplatni internet mještanima i posjetiteljima na sljedećim lokacijama:

- centar Kneževih Vinograda,
- sportski centar Kneževi Vinogradi
- prostor oko Doma kulture u Karancu, dio ulica Šandora Petefi i Nikole Tesle,
- prostor na dijelu Kolodvorske ulice u Karancu,
- vinska cesta Katolički surduk Zmajevac,
- vinska cesta Reformatski surduk Zmajevac,
- prostor oko Doma kulture u Suzi – dio ulice M. Tita u Suzi,
- prostor oko Doma kulture u Kotlini – dio Glavne ulice.

- Zaštićena kulturna baština na području Općine Kneževi Vinogradi

Na području Općine Kneževi Vinogradi brojni su objekti i lokaliteti koji imaju povijesni značaj, a čak 24 objekta / lokaliteta evidentirana su u Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske Ministarstva kulture i medija⁴ kao zaštićena.

R.br.	Reg. Br.	Naziv kulturnog dobra	Adresa	Vrsta
1	Z-3752	Arheološko nalazište "Derjan"	Kneževi Vinogradi	Arheologija
2	Z-3751	Arheološko nalazište "Mitvar"	Kneževi Vinogradi	Arheologija
3	Z-6426	Arheološko nalazište Crkva reformiranih	Kneževi Vinogradi	Arheologija
4	Z-1649	Reformatorska crkva	Kneževi Vinogradi, PETEFI ŠANDORA 3	Nepokretna pojedinačna
5	Z-6118	Arheološko nalazište "Dragojlov brijeg"	Kneževi Vinogradi	Arheologija
6	Z-5897	Vinski podrum	Kneževi Vinogradi, PETEFI ŠANDORA 2	Nepokretna pojedinačna
7	Z-6292	Centralno skladište za žitarice - magazin	Mirkovac, MIRKOVAC	Nepokretna pojedinačna
8	Z-2323	Vinski podrum	Zmajevac, PETEFI ŠANDORA 16	Nepokretna pojedinačna
9	Z-4209	Arheološko nalazište „Varhegy – Mocsolas”	Zmajevac	Arheologija
10	Z-2472	Etnološka cjelina "Katolički surduk"	Zmajevac,	Kulturnopovijesna cjelina
11	Z-2471	Etnološka cjelina "Reformatorski surduk"	Zmajevac,	Kulturnopovijesna cjelina
12	Z-6403	Arheološko nalazište Gradac-Varhegy	Zmajevac	Arheologija
13	Z-5947	Reformatska crkva sa župnim stanom i školom	Zmajevac, MARŠALA TITA 191	Nepokretna pojedinačna
15	Z-2322	Vinski podrum	Suza, MARŠALA TITA 81b	Nepokretna pojedinačna
16	Z-3815	Arheološko nalazište "Vinogradi"	Suza	Arheologija
17	Z-5818	Reformatorska crkva	Suza, TRG AČ GEDEONA 10	Nepokretna pojedinačna
18	P-5823	Arheološko nalazište "Suzaihed"	Kotlina	Arheologija
19	Z-3741	Arheološko nalazište "Donje polje - Prosina"	Karanac	Arheologija
20	Z-5898	Reformirana crkva sa župnim stanom	Karanac, KOLODVORSKA 104	Nepokretna pojedinačna
22	Z-3756	Arheološko nalazište "Kotlina"	Kotlina	Arheologija
23	Z-5819	Reformirana kršćanska crkva sa župnim stanom i gospodarskom zgradom	Kotlina, GLAVNA 108	Nepokretna pojedinačna
24	Z-6159	Arheološko nalazište "Kamenac"	Kamenac	Arheologija

Tablica 3 Zaštićena kulturna baština na području Općine Kneževi Vinogradi, Izvor: Registar kulturnih dobara,

- Ekonomski aspekt

Gospodarski profil Općine Kneževi Vinogradi obilježen je jakom poljoprivredom, razvijenim poduzetništvom i obrtništvom, te sve značajnijim razvojem turizma, osobito ruralnog i vinskog. Ove tri grane predstavljaju osnovu lokalnog gospodarstva te ključne potencijale za održivi razvoj,

⁴ <https://min-kulture.gov.hr/izdvojeno/kulturna-bastina/registar-kulturnih-dobara-16371/16371>

što potvrđuju i podaci sa službenih izvora HGK, Državnog zavoda za statistiku, Agroneta i sustava eVisitor.

Poduzetništvo i obrtništvo

Općina aktivno podupire osnivanje trgovačkih društava i obrta putem financijskih potpora za nova radna mjesta, nabavu opreme, ulaganja u proizvodnju, sufinanciranje komunalne infrastrukture i subvencije kamata za investicije.

Na području općine djeluje nekoliko većih poduzeća: Belje plus d.o.o. (agrar i vinarstvo), Bor-plastika d.o.o. (proizvodnja plastike), Rabo d.o.o. (prerađivačka industrija), ali i više desetaka manjih obrta i gospodarstava. U Poslovno-poduzetničkoj zoni na oko 56 ha posebno je rezervirano 35 ha za razvoj obrtništva te 12 ha za turizam. Za jačanje sektora ključno je kontinuirano ulaganje u infrastrukturu, digitalizacija poslovnih procesa i korištenje potpore iz EU fondova.

Produktivnost poduzetnika iz Općine Kneževi Vinogradi je značajna: podaci HGK pokazuju da su po prihodu po zaposlenom na 10. mjestu u županiji, s prosječnih 644.000 kuna godišnje. Općina dodjeljuje i posebne potpore poduzetnicima-početnicima, kao i inovativnim poduzećima, osobito u sektorima prehrane i prerađivačke industrije, ali i uslužnim djelatnostima.

Poljoprivreda

Poljoprivreda čini temeljnu gospodarsku aktivnost Općine Kneževi Vinogradi s čak oko 15.000 hektara obradivih površina – od čega je oko 13.000 ha oraničnih kultura, a ostatak otpada na vinograde i voćnjake. Na području općine djeluje više od 270 OPG-a, najviše u Kneževim Vinogradima, Zmajevcu, Suzi i Karancu.

Najveći gospodarski subjekt u sektoru je Belje, sa 6.500 ha obrađenog zemljišta (6.000 ha oranične kulture i 500 ha vinograda). Regija je poznata po proizvodnji žitarica, voća, povrća, stočarstvu (prvenstveno govedarstvo i svinjogojstvo), ali i po vinskim sortama koje su tradicija još od rimskih vremena.

Kroz Agronet te nacionalne i lokalne potpore, poljoprivrednici koriste mogućnosti za nabavu opreme, podizanje višegodišnjih nasada, sufinanciranje modernizacije procesa, ali i izravne potpore za razvoj gospodarstva i ruralnih usluga. Javne potpore usklađene su s pravilima EU, osobito “de minimis” programima potpore.

Turizam

Turizam bilježi stalni rast, s posebnim naglaskom na ruralni, enološki i gastronomski turizam. Osnovne aktivnosti se provode kroz manifestacije poput Vinatlona, Vinskog maratona, Zimskog i proljetnog vašara Gator festa i vinskih cesta Baranje, promotivne aktivnosti i razvoj smještajnih kapaciteta na OPG-ovima i u pansionima.

Prema sustavu eVisitor, Općina Kneževi Vinogradi kontinuirano povećava broj dolazaka i noćenja gostiju – u 2024. i 2025. zabilježen je rast posjeta iz inozemstva te produženje prosječnog boravka u lokalnim smještajima. Najveće prednosti su netaknuta priroda Kopačkog rita, bogata lagana infrastruktura biciklističkih i vinskih ruta, lovni turizam, ribolov te gastronomija temeljena na lokalnim proizvodima.

Posebnim programima Općina snažno potiče ulaganja u podizanje kvalitete ugostiteljskih i turističkih usluga, gradnju i uređenje smještaja, digitalni marketing, proširenje outdoor ponude i manifestacije, kao i povezivanje lokalnih proizvođača s pružateljima usluga (eno-gastro turističke rute).

Oblici turizma

- **Vinski turizam** – vinske ceste kroz Kneževe Vinograde, Zmajevac, Suzu, Karanac i Kotlinu (poznati gatori – ukopani podrumi u lesu); degustacije vina i vina baranjskog terroira.
- **Ruralni i seoski turizam** – OPG-ovi nude smještaj, autohtonu gastronomiju, tradicijske radionice, sudjelovanje u seoskim poslovima i manifestacije.
- **Kulturni turizam** – arheološki lokaliteti (Kamenac, Donje polje – Prosina, Derjan), sakralne znamenitosti (12 religijskih objekata katoličke, reformatske, pravoslavne i nazarenske crkve, od kojih je najznačajnica Reformatska crkva u Kneževim Vinogradima iz 1576.godine, orgulje u Rimokatoličkoj crkvi u Karancu), spomenici i muzeji.
- **Sportsko-rekreacijski turizam** – Sportsko-rekreacijski centar (SRC) Kneževi Vinogradi s popularnim bazenima i sportskim terenima, ribolov na lokalnim jezerima, biciklističke i pješačke rute, paintball, airsoft raptor zona.
- **Manifestacijski turizam** – brojne kulturno-sportske i gastronomske manifestacije, među kojima su Prvosvibanjski susreti na SRC-u, Suljoško ljeto, Fišijada, , Vinatlon, Vinski maraton, Zimski i Proljetni vašar, te međunarodni sportski turniri i gastro priredbe.
- **Interpretacijski etno-centar Karanac** je novi interpretacijsko-posjetiteljski etno centar u središtu naselja Karanac. Njegova je uloga biti „prva stanica“ za goste Baranje: mjesto gdje dobivaju informacije, doživljaj tradicijske baranjske arhitekture i kulture te praktične usluge za posjetitelje

Slika 2 Interpretacijski etno-centar Karanac

Sadržaji i lokacije

- **SRC „Bazeni“ Kneževi Vinogradi** – kompleks za rekreaciju, kupanje i sportske aktivnosti, s organiziranim sportskim turnirima i festivalima.

- **Etno selo Karanac** – za ljubitelje ruralnih motiva, tradicijske kuhinje i radionica.
- **Vinski podrum Belja plus d.o.o.**
- **Greenways i biciklističke staze** – ekološke rute kroz prirodu Baranje.
- **Gatori u Zmajevcu** – jedinstveni vinski podrumi i vinska arhitektura.
- **Sakralni objekti** – povijesne crkve i kapelice, zaštita kulturne baštine.
- **Ribolovna i lovna područja** – jezera, ribnjaci, lovišta s organiziranim izletima.
- **Vinske manifestacije i rute** – organizirane degustacije i wine tour, smještaj u vinskim podrumima.
- **Izleti i adventure zone** – paintball, airsoft, biciklizam, foto safari.

Glavne manifestacije

- **Prvosvibanjski susreti na SRC-u** – kombinacija sporta, zabave, tradicionalne gastronomije i koncerata za sve uzraste.
- **International Borac Cup** - međunarodni dječji nogometni turnir koji se održava u organizaciji Škole nogometa NK Borac i Općine Kneževi Vinogradi. Turnir okuplja mlade uzraste iz više zemalja regije i Europe te se igra kao dvodnevna manifestacija krajem kolovoza na terenima Sportskog-rekreacijskog centra u Kneževim Vinogradima.
- **Suljoško ljeto** – ljetni ciklus kulturnih, zabavnih i sportskih događanja, koncerti poznatih izvođača, Fišijada, turniri.
- **Vinatlon i Vinski maraton** – festivali vina i vinske baštine.
- **Wine&Walk Baranja** - eno-gastro manifestacija u kojoj sudionici pješače označenom stazom kroz baranjske vinograde i vidikovce te na usputnim punktovima kušaju vina lokalnih vinara i domaće specijalitete. Riječ je o organiziranoj „vinskoj šetnji“ dugoj oko 14 km na području Banskog brda kraj Kneževih Vinograda, koja jednom godišnje u proljeće okuplja posjetitelje iz cijele Hrvatske
- **Zimski i Proljetni vašar** – festival hrane i obrtništva
- **Čvarak fest** - smatra se jednim od najpoznatijih zimskih gastro-događaja u Baranji. Riječ je o sajmu i festivalu posvećenom tradicionalnim baranjskim svinjokoljskim proizvodima, posebno čvarcima, zbog čega ga često zovu i „najmasniji“ ili „najslasniji“ dan u regiji,
- **Dani baranjskog Bauhauusa** - umjetnički festival u Općini Kneževi Vinogradi koji kroz više dana spaja likovnu umjetnost, arhitekturu, dizajn i javne intervencije inspirirane Bauhaus pokretom. Održavaju se jednom godišnje (krajem kolovoza ili u rujnu) na lokacijama u Kneževim Vinogradima, najčešće na sportsko-rekreacijskom centru i drugim javnim prostorima,
- **Kneževi advent** - dio je šireg programa „Advent u Baranji“, na trgu ispred Doma kulture organizira se božićni sajam, prigodni program i druženje za sve generacije,
- **Razni međunarodni sportski turniri** – nogomet, odbojka, ribolov, umjetničke radionice.

Zaključak

Gospodarstvo Kneževih Vinograda predstavlja primjer sinergije poljoprivrede, poduzetništva i turizma, uz snažnu orijentaciju prema održivom razvoju, modernizaciji i korištenju lokalnih resursa. Poduzetništvo i obrti, poljoprivredna proizvodnja te razvoj turizma čine temelj za stvaranje novih radnih mjesta, osiguravanje lokalnog identiteta i dugoročne kvalitete života

stanovništva.

Tržište rada

Tržište rada na području Općine Kneževi Vinogradi u 2025. godini karakteriziraju pozitivni trendovi u zaposlenosti uz stabilan, ali još uvijek izražen problem strukturne nezaposlenosti, prema najnovijim podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, HGK i HZMO.

Stanje zaposlenosti

Prema posljednjim mjesečnim izvješćima HZZ-a, u Kneževim Vinogradima je sredinom 2025. registrirano oko 910 zaposlenih osoba, što čini udio od 49% radno aktivnog stanovništva, dok prosječna županijska stopa zaposlenosti iznosi 51%. Najveći broj zaposlenih radi u poljoprivredi i prehrambenoj industriji (37%), trgovačkom sektoru (14%), obrazovanju (8%), ugostiteljstvu i turizmu (11%), te prerađivačkoj industriji (10%). Kontinuirani rast zaposlenosti bilježi se u sektoru turizma i pratećih usluga zahvaljujući razvoju ruralnog i vinskog turizma.

Općina u suradnji s HZZ-om provodi nekoliko programa javnih radova za dugotrajno nezaposlene te potpore za samozapošljavanje, novo zapošljavanje i sezonsku aktivaciju stanovništva, što dodatno doprinosi stabilizaciji radne snage.

Stanje nezaposlenosti

U evidenciji HZZ-a za općinu Kneževi Vinogradi sredinom 2025. godine bilo je 165 nezaposlenih osoba, što znači da lokalna stopa nezaposlenosti iznosi 8,7% – niža od županijskog prosjeka (11,6%). Struktura nezaposlenih pokazuje veću zastupljenost osoba srednje stručne spreme (58%), dok je udio mladih nezaposlenih osoba (do 29 godina) oko 19%. Poseban izazov predstavljaju duga nezaposlenost kod starije populacije, kao i manjak kvalificiranih radnika za obrtničke i turističke djelatnosti.

Kretanja i perspektive

Pozitivne gospodarske politike i kontinuirane investicije u poljoprivredu, turizam i komunalnu infrastrukturu nastavljaju poticati lokalnu zaposlenost. Općina Kneževi Vinogradi obilježava stalan dolazak sezonskih radnika u vinogradarstvu i turizmu, te evidentira pojačan interes za samozapošljavanje i prijave na obrtničke djelatnosti, što odgovara glavnim smjernicama mjera aktivne politike zapošljavanja.

Tržište rada Općine Kneževi Vinogradi u sljedećem razdoblju očekuje dodatna poboljšanja kroz europske projekte, razvoj inovativnih usluga, suradnju obrazovnih ustanova i poduzetnika, te digitalizaciju i modernizaciju radnih mjesta.

2.4. Vizija i misija Općine Kneževi Vinogradi

Vizija predstavlja jasnu i inspirativnu sliku budućnosti koju organizacija nastoji ostvariti – to je opis onoga što zajednica ili organizacija želi postati kroz nekoliko godina, njen smjer i razvojne ambicije. Misija, s druge strane, određuje temeljnu svrhu postojanja, opisuje čemu organizacija služi svakoga dana te na koji način ispunjava vlastitu viziju. Misija odgovara na pitanja: što radimo, za koga to radimo i kako doprinosimo društvu.

- **Vizija:** idealizirana slika budućnosti organizacije, izražava dugoročnu ambiciju i ciljeve, daje smisao svim strateškim i operativnim aktivnostima te motivira zaposlenike i dionike. Mora biti realna, ostvariva i lako pamtljiva.
- **Misija:** razlog postojanja organizacije, njen svakodnevni zadatak i svrha, jasno definira kome, kako i zašto organizacija donosi vrijednost. Dobar primjer misije daje odgovor na pitanje "što radimo sada kako bismo gradili željenu budućnost?".

Vizija Općine Kneževi Vinogradi

"Općina Kneževi Vinogradi želi postati prepoznatljiva europska zajednica održivog razvoja, društvene uključenosti i izvrsnosti – vodeće ruralno, vinarsko i turističko središte Baranje, usmjereno na kvalitetu života, očuvanje prirode, multikulturalnost i inovacije."

Misija Općine Kneževi Vinogradi

"Naša je misija kontinuirano unapređivati kvalitetu života stanovnika kroz razvoj komunalne i društvene infrastrukture, poticanje poduzetništva, poljoprivrede i turizma, očuvanje tradicije, kulturne i prirodne baštine te osiguranje inkluzivnog, transparentnog i odgovornog upravljanja u interesu svih članova zajednice"

3. Opis kratkoročnih razvojnih izazova i potencijala u samoupravnom području Općine Kneževi Vinogradi

Općina Kneževi Vinogradi suočava se s nekoliko istaknutih izazova koji proizlaze iz njezine demografske strukture, gospodarske dinamike i prostorno-komunalnog okvira. Prvi izazov je izražena depopulacija s negativnim prirodnim prirastom i iseljavanjem mlađeg stanovništva, što znatno utječe na strukturu lokalne zajednice i održivost javnih usluga. Drugo, unatoč smanjenju broja nezaposlenih (prosječno 73 nezaposlenih u 2024.), radna aktivnost i dalje je relativno niska, a poljoprivreda, iako tradicionalna osnova, zapošljava tek 6% radno aktivnih, dok se većina zaposlenih nalazi u preradi, trgovini i javnim službama.

Na području infrastrukture, ključni izazovi su održavanje i daljnji razvoj prometne, komunalne i društvene infrastrukture, posebno u dijelu nerazvrstanih cesta te daljnjem unaprjeđenju biciklističke i pješačke mreže. Dodatno, ruralna naselja i rubni dijelovi općine često osjećaju slabiju dostupnost određenih javnih usluga (primarna zdravstvena zaštita, vrtić) i slabiju prometnu povezanost.

Gospodarstvo općine tradicionalno se oslanja na mala poljoprivredna gospodarstva i mikro-poduzetništvo (32 obrta, 29 trgovačkih društava), dok su investicije u prerađivačku industriju, logistiku i moderne usluge ograničene. Poticanje novih investicija i osuvremenjivanje poslovnog okruženja te jačanje kapaciteta za povlačenje EU sredstava kritični su za povećanje konkurentnosti i generiranje dodatnih prihoda. Iskorištavanje fondova i razvoj kapitalnih projekata, naročito u području energetske učinkovitosti, zadržava ograničen domet zbog nedostatka stručnjaka i slabih administrativnih kapaciteta.

Posljedice rata i razaranja iz devedesetih još se reflektiraju u obliku potrebe za dovršetkom obnove stambenog i društvenog fonda, sa stalnom nužnošću modernizacije i privlačenja mladih obitelji putem poticaja za stanovanje, obrazovanje i otvorene oblike civilne participacije.

Unatoč spomenutim izazovima, Općina Kneževi Vinogradi raspolaže s nekoliko značajnih razvojnih potencijala. Prvenstveno, geostrateški povoljan položaj općine – smještena na važnim prometnim pravcima (državne ceste D212 i D7) i u blizini urbanog centra Osijeka – omogućuje efikasno prometno povezivanje, logistiku i dnevne migracije.

Poljoprivreda, iako s nižom zaposlenošću, ima prostoru za rast kroz udruživanje OPG-ova, razvoj specijaliziranih proizvoda i povećanje organizacije proizvodnje po visokim standardima. Projekti ruralnog razvoja, poput već izgrađene i planirane biciklističke infrastrukture te modernizacije komunalnog sektora, pružaju osnovu za podizanje kvalitete života i održivo upravljanje resursima.

Demografski potencijali leže u inkluzivnom modelu upravljanja (uvažavanje manjinskih prava, dvojezičnost u zajednicama s više od trećine manjinskog stanovništva) i intenziviranju programa za mlade obitelji, studentske stipendije, sufinanciranje vrtića i škola. Kroz jačanje civilnog društva (26 aktivnih udruga), posebno u sportu, kulturi i turizmu, moguće je potaknuti dodatnu društvenu koheziju i kreativnu energiju na razini svih naselja.

Potencijal turističkog razvoja leži u prirodnom i kulturnom nasljeđu, manifestacijama, sportskoj i rekreativnoj ponudi, kao i obnovljenoj infrastrukturi prikladnoj za moderni, održivi turizam. Primjerice, biciklističke staze i brendiranje autohtonih proizvoda mogu osigurati novu vidljivost na regionalnom tržištu.

Društvena infrastruktura, posebno ulaganja u predškolski odgoj sa suvremenim vrtićem, školske objekte i društvene centre, stvara temelj za zadržavanje mladih i podizanje kvalitete života svih generacija.

Kratkoročna perspektiva razvoja Općine Kneževi Vinogradi moguća je samo ako se prioriteto adresiraju izazovi depopulacije, niskog gospodarskog rasta, slabih infrastrukturnih resursa i ograničenih stručnih kapaciteta za vođenje kapitalnih projekata. Kontinuirano ulaganje u prometnu, komunalnu, obrazovnu i digitalnu infrastrukturu, unapređenje javne uprave i upravljačkih kompetencija, povećanje iskoristivosti fondova i izgradnja partnerskih odnosa s urbanim središtima i susjednim općinama nužni su koraci ka jačanju otpornosti lokalne zajednice i stvaranju temelja za dugoročnu održivost.

Područje Općine Kneževi Vinogradi, koristeći svoju višeslojnu povijest, resurse i ljudski kapital, može, kroz jasno definirane mjere i operativni plan provedbe, ostvariti ujednačen i održiv razvoj u sljedeće četiri godine.

4. Prioriteti prioriteta djelovanja u području nadležnosti samoupravne jedinice

U ovom dijelu dokumenta navode se i opisuju prioriteti, odnosno intervencije koje će Općina Kneževi Vinogradi provoditi tijekom aktualnog mandatnog razdoblja 2025-2029.

Odabrani prioriteti u skladu su s ciljevima iz hijerarhijski nadređenih akata te upućuju na utvrđene razvojne potrebe i glavne razvojne izazove u samoupravnom djelokrugu Općine Kneževi Vinogradi.

Hijerarhijski nadređeni dokumenti s kojima su u skladu prioriteti i mjere Provedbenog programa Općine Kneževi Vinogradi su:

- ✓ Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine i
- ✓ Plan razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine

Prioriteti djelovanja u području nadležnosti Općine Kneževi Vinogradi za mandatno razdoblje 2021-2025.:

1. Unaprjeđenje kvalitete života stanovnika

Intervencije koje Općina Kneževi Vinogradi niz godina i nedvojbeno će ih nastaviti provoditi i u aktualnom mandatnom razdoblju, a spadaju pod prvi prioritet djelovanja, odnose se na aktivnosti i mjere demografske obnove i pronatalitetne politike, zatim osiguravanja stanovnicima usluge primarne zdravstvene skrbi, pružanje potpore razvoju predškolskog i osnovnog obrazovanja, razvoj socijalnih usluga i podrške za stanovnike koji spadaju u ranjive i marginalizirane skupine, podršku razvoju i aktivnom djelovanju organizacija civilnog društva, poticanje amaterskog bavljenja sportom i rekreacijom, kao i umjetnošću i kulturom.

2. Razvoj javne infrastrukture i održivi razvoj prostora

Jednako kao u slučaju prvog prioriteta, i kod drugog se radi o poslovima koje uobičajeno spadaju u djelokrug Općine Kneževi Vinogradi, a obuhvaćaju izgradnju nove i unaprjeđenje postojeće komunalne (vodoopskrba, plinifikacija, kanalizacija i ostalo) i društvene infrastrukture (odgojno-obrazovna infrastruktura, sportsko-rekreacijski objekti, društveni domovi i ostalo), izgradnju i održavanje prometnica namijenjenih osobnim i gospodarskim cestovnim vozilima, pješacima i biciklistima. Također, prioritet se odnosi i na održivo gospodarenje otpadom, na postizanje energetske učinkovitosti, poticanje većeg korištenja obnovljivih izvora energije i zaštitu okoliša u najširem smislu te.

Usklađenost s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine:

Hrvatski sabor na sjednici 5. veljače 2021. donio je Nacionalnu razvojnu strategiju Republike Hrvatske do 2030. godine. Prema tom strateškom, najvažnijem nacionalnom, strateškom dokumentu, Hrvatska će nacionalne i europske izvore financiranja u sljedećih 10 godina usmjeriti prema poticanju konkurentnosti i inovativnosti gospodarstva i društva, oporavku i jačanju otpornosti na krize, zelenoj i digitalnoj tranziciji te uravnoteženom regionalnom razvoju. Gospodarski i društveni razvoj u ravnoteži s prirodom predviđen unutar četiri razvojna smjera stvorit će prilike za sadašnje i buduće generacije, pri čemu će ljudi biti u središtu svih ulaganja.

Slika 3 razvojni smjerovi

Izvor: Nacionalna razvojnu strategiju Republike Hrvatske do 2030. godine, NN 13/2021 (11.2.2021.).U okviru četiri razvojna smjera definirani su strateški ciljevi koji će pridonijeti ostvarenju vizije Hrvatske 2030. godine

Razvojnou smjeru »**Održivo gospodarstvo i društvo**« pridonosit će politike usmjerene prema ostvarivanju sljedećih strateških ciljeva:

1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo
2. Obrazovani i zaposleni ljudi
3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom
4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske.

Razvojnou smjeru »**Jačanje otpornosti na krize**« pridonosit će politike usmjerene prema ostvarivanju sljedećih strateških ciljeva:

5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život
6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji
7. Sigurnost za stabilan razvoj.

Razvojnou smjeru »**Zelena i digitalna tranzicija**« pridonosit će politike usmjerene prema ostvarivanju sljedećih strateških ciljeva:

8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost
9. Samodostatnost u hrani i razvoj bio gospodarstva
10. Održiva mobilnost
11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva

Razvojnou smjeru »**Ravnoumjeran regionalni razvoj**« pridonosit će politike usmjerene prema ostvarivanju sljedećih strateških ciljeva:

12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima
13. Jačanje regionalne konkurentnosti.

Usklađenost s Planou razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine

Skupština Osječko-baranjske županije donijela je na svojoj 8. sjednici dana 10. ožujka 2022. godine Zaključak o donošenju Plana razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine.

Prema članku 4. stavak 2. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske načelo točnosti i cjelovitosti nalaže da akti strateškog planiranja moraju biti usklađeni s ostalim aktima strateškog planiranja više ili jednake hijerarhijske razine. Stoga je i Općina Kneževi Vinogradi, kao jedinica lokalne samouprave, obvezna usklađiti svoje kratkoročne akte (u ovom slučaju provedbeni program) strateškog planiranja s usvojenim Planom razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine, na način da je nužno usklađiti postojeći provedbene programe sa ciljevima iz Plana razvoja Osječko-baranjske županije do 2027. godine, koji glase:

Strateški cilj 1. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji

Posebni cilj 1.: Podrška demografskoj revitalizaciji i osnaživanje obitelji

Strateški cilj 2. Zdrav, aktivan i kvalitetan život

Posebni cilj 2.: Razvoj i unaprjeđenje sustava zdravstva i socijalne skrbi

Strateški cilj 3.: Obrazovani i zaposleni ljudi

Posebni cilj 3.: Razvoj i unaprjeđenje odgojno-obrazovne i znanstveno-istraživačke djelatnosti u funkciji gospodarstva i tržišta rada

Strateški cilj 4.: Zdrav, aktivan i kvalitetan život

Posebni cilj 4.: Jačanje zajednice i civilnog društva u funkciji poticanja aktivnog i kvalitetnog života građana

Strateški cilj 5.: Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost

Posebni cilj 5.: Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša i održivog korištenja prirode te jačanje otpornosti i ublažavanje klimatskih promjena

Strateški cilj 6.: Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost

Posebni cilj 6.: Razvoj lokalne i regionalne infrastrukture radi unaprjeđenja kvalitete života s ciljem ekološke i energetske tranzicije

Strateški cilj 7.: Održiva mobilnost

Posebni cilj 7.: Razvoj i unaprjeđenje održive mobilnosti

Strateški cilj 8.: Sigurnost za stabilan razvoj

Posebni cilj 8.: Jačanje kapaciteta, spremnosti i otpornosti zajednice na rizike

Strateški cilj 9.: Konkurentno i inovativno gospodarstvo

Posebni cilj 9.: Razvoj i unaprjeđenje poslovnog okruženja te konkurentnosti i inovativnosti gospodarstva

Strateški cilj 10.: Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva

Posebni cilj 10.: Podrška proizvodnji i preradi hrane u funkciji održivog regionalnog razvoja

Strateški cilj 11.: Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske

Posebni cilj 11.: Jačanje regionalne prepoznatljivosti pomoću brendiranja i promidžbe

Strateški cilj 12.: Digitalna tranzicija društva i gospodarstva

Posebni cilj 12.: Podrška digitalnoj tranziciji društva i gospodarstva

Strateški cilj 13: Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom

Posebni cilj 13.: Unaprjeđenje učinkovitosti i djelotvornosti javnog sektora i upravljanja javnom imovinom

Strateški cilj 14.: Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima

Posebni cilj 14.: Podrška razvoju slabije razvijenih i potpomognutih područja Županije

Usklađenost svake mjere Provedbenog programa Općine Kneževi Vinogradi s ciljevima Plana razvoja OBŽ naznačena je kod opisa svake pojedine mjere.

5. Popis mjera s opisom, ključnim aktivnostima i pokazateljima rezultata

5.1. Popis mjera s opisom

Tablica 4 Popis mjera s opisom; IZVOR: obrada autora

NAZIV MJERE	OBRAZLOŽENJE
1. Demografski razvoj, podrška obiteljima i mladima	Provedba aktivnosti za demografsku revitalizaciju kroz financijsku potporu mladim obiteljima, poticanje rasta nataliteta, sufinanciranje nabavke opreme za novorođenčad te pomoć obiteljima s više djece.
2. Poboljšanje socijalnih i zdravstvenih usluga	Unaprjeđenje dostupnosti i kvalitete zdravstvenih usluga kroz jačanje kapaciteta osnovne zdravstvene zaštite, razvoj zajedničkih socijalnih usluga te posebnu pažnju posvećenu najosjetljivijim skupinama kao što su starije osobe, osobe s invaliditetom i socijalno ugrožene obitelji.
3. Unaprjeđenje sustava odgoja i obrazovanja	Ulaganja u unaprjeđenje obrazovne infrastrukture, uključujući proširenje kapaciteta dječjeg vrtića, modernizaciju školske opreme novim tehnologijama te osiguravanje potpore za učenike i studente.
4. Jačanje društvene povezanosti, razvoj	Sufinanciranje djelovanja udruga i organizacija građana, podrška kulturnim, sportskim i

udruga i poboljšanje kvalitete života	društvenim događajima te osnaživanje kapaciteta civilnog društva za kvalitetniji život zajednice.
5. Izgradnja i modernizacija lokalne infrastrukture uz fokus na zelene i energetske učinkovite tehnologije	Investicije usmjerene na energetska obnova javnih objekata, uvođenje i povećanje udjela obnovljivih izvora energije, podizanje energetske učinkovitosti te razvoj sustava upravljanja otpadom, uključujući projekte pametne rasvjete i uređenja zelenih površina.
6. Razvoj i unapređenje održivih prometnih rješenja	Izgradnja, rekonstrukcija i modernizacija lokalne cestovne infrastrukture, razvoj biciklističkih i pješačkih staza, poboljšanje javnog prijevoza i omogućavanje sigurnijih uvjeta za promet, s posebnom pažnjom na bolju povezanost svih naselja u Općini.
7. Promicanje korištenja obnovljivih izvora energije i zaštite okoliša, te podizanje svijesti o klimatskim promjenama	Primjena mjera za zaštitu prirode i okoliša, provođenje edukacija o klimatskim promjenama, inicijative za ozelenjavanje te zaštitu prirodnih vrijednosti, uz istovremenu promociju aktivnosti kojima se smanjuju emisije stakleničkih plinova.
8. Poticanje gospodarskog razvoja i poduzetništva	Stvaranje poticajnog poslovnog okruženja kroz pojednostavljenje administrativnih procedura, podršku malim i srednjim poduzećima te aktivno privlačenje novih investicija.
9. Razvoj poljoprivrede i njena integracija s drugim gospodarskim sektorima	Podrška modernizaciji i razvoju poljoprivredne proizvodnje, jačanje prerađivačkih kapaciteta te promicanje ekološke poljoprivrede, uz razvoj povezanosti poljoprivrede s turizmom i gastronomskom ponudom.
10. Primjena novih tehnologija, inovacija i znanja u gospodarstvu te razvoj brendiranja	Poticanje uvođenja novih tehnologija i inovacija u gospodarstvu, razvoj start-up poduzeća, jačanje digitalnih vještina te promocija i zaštita lokalnih proizvoda kroz sustave brendiranja.
11. Povećanje kapaciteta i otpornosti lokalne	Unapređenje sustava civilne zaštite kroz jačanje vatrogasnih i interventnih kapaciteta, izradu i implementaciju planova za krizne situacije te

zajednice na krizne situacije	organiziranje edukacija građana o sigurnosnim rizicima.
12. Transparentno upravljanje imovinom i poticanje lokalnog razvoja	Povećanje transparentnosti u radu lokalne uprave, razvoj mehanizama za sudjelovanje građana u donošenju odluka, bolja komunikacija s javnošću te učinkovito upravljanje imovinom Općine.

5.2. Popis ključnih aktivnosti

Tablica 5 Popis ključnih aktivnosti; IZVOR: obrada autora

NAZIV MJERE	KLJUČNE AKTIVNOSTI
1. Demografski razvoj, podrška obiteljima i mladima	<p>1.1. Dodjela financijske potpore za novorođenčad (svibanj 2029.)</p> <p>1.2. Subvencije za poboljšanje stambenih uvjeta mladih obitelji (svibanj 2029.)</p>
2. Poboljšanje socijalnih i zdravstvenih usluga	<p>2.1. Dodjela jednokratne financijske potpore građanima (svibanj 2029.)</p> <p>2.2. Sufinanciranje aktivnosti HCK (svibanj 2029.)</p> <p>2.3. Raspisivanje natječaja za financiranje javnih potreba i projekata socijalne skrbi (svibanj 2029.)</p>
3. Unaprjeđenje sustava odgoja i obrazovanja	<p>3.1. Sufinanciranje udžbenika i školskih potrepština (svibanj 2029.)</p> <p>3.2. Sufinanciranje prijevoza učenika i studenata (svibanj 2029.)</p> <p>3.3. Dodjela stipendija studentima (svibanj 2029.)</p> <p>3.4. Sufinanciranje rada DV (svibanj 2029.)</p>

<p>4. Jačanje društvene povezanosti, razvoj udruga i poboljšanje kvalitete života</p>	<p>4.1. Raspisivanje natječaja za financiranje javnih potreba u kulturi i sportu (svibanj 2029.)</p> <p>4.2. Organizacija kulturnih manifestacija (svibanj 2029.)</p>
<p>5. Izgradnja i modernizacija lokalne infrastrukture uz fokus na zelene i energetske učinkovite tehnologije</p>	<p>5.1. Prijava projekata i financiranja izgradnje i rekonstrukcije nerazvrstanih cesta, ulaganje u ekološku javnu rasvjetu, modernizacija komunalne infrastrukture, izgradnja i održavanje nogostupa, uređenje zelenih površina i hortikulture (svibanj 2029.)</p>
<p>6. Razvoj i unapređenje održivih prometnih rješenja</p>	<p>6.1. Prijava projekata i financiranja izgradnje pješačko-biciklističkih staza, rekonstrukcija i održavanje lokalnih cesta, postavljanje prometne signalizacije, izgradnja semafora na prometnicama, unaprjeđenje prometne sigurnosti (svibanj 2029.)</p>
<p>7. Promicanje korištenja obnovljivih izvora energije i zaštite okoliša, te podizanje svijesti o klimatskim promjenama</p>	<p>7.1. Sanacija divljih odlagališta otpada (svibanj 2029.)</p> <p>7.2. Unapređenje gospodarenja otpadom (svibanj 2029.)</p> <p>7.3. Energetska obnova javnih zgrada (svibanj 2029.)</p> <p>7.4. Edukacija građana o zaštiti okoliša (svibanj 2029.)</p>
<p>8. Razviti poticajno okruženje za razvoj gospodarstva</p>	<p>8.1. Dodjela poticaja mikro, mala i srednja poduzeća (svibanj 2029.)</p> <p>8.2. Dodjela ostalih subvencija poduzetništvu (svibanj 2029.)</p>
<p>9. Osnažiti potencijal za poljoprivrednu proizvodnju i povezati ga</p>	<p>9.1. Sufinanciranje PG-a (svibanj 2029.)</p> <p>9.2. Edukacija poljoprivrednika (svibanj 2029.)</p>

s drugim granama gospodarstva	
10. Primjena novih tehnologija, inovacija i znanja u gospodarstvu te razvoj brendiranja	10.1. Revitalizacija i brendiranje područja Općine 10.2. Razvoj turističke ponude (svibanj 2029.)
11. Povećanje kapaciteta i otpornosti lokalne zajednice na krizne situacije	11.1. Sufinanciranje rada DVD (svibanj 2029.) 11.2. Nabava vatrogasne opreme (svibanj 2029.) 11.3. Organizacija edukacija iz civilne zaštite (svibanj 2029.) 11.4. Razvoj planova za krizne situacije (svibanj 2029.)
12. Transparentno upravljanje imovinom i poticanje lokalnog razvoja	12.1. Održavanje i unapređenje poslovnih zgrada Općine (svibanj 2029.)

5.3. Pokazatelji rezultata

Tablica 6 Pokazatelji rezultata; IZVOR: obrada autora

NAZIV MJERE	POKAZATELJI
1. Demografski razvoj, podrška obiteljima i mladima	1.1.1. Postotak stanovništva 0-14 godina 1.1.2. Iznos isplaćenih potpora za novorođenu djecu godišnje 1.2.1. Broj dodijeljenih potpora za stanovanje
2. Poboljšanje socijalnih i zdravstvenih usluga	2.1.1. Rashodi za socijalnu zaštitu po stanovniku 2.2.1. Rashodi za zdravstvo po stanovniku
3. Unaprjeđenje sustava odgoja i obrazovanja	3.4.1. Rashodi za predškolski odgoj po stanovniku

<p>4. Jačanje društvene povezanosti, razvoj udruga i poboljšanje kvalitete života</p>	<p>4.1.1.Rashodi za kulturu po stanovniku 4.1.2.Rashodi za sport po stanovniku 4.1.3.Površina izgrađenih građevina sportsko-rekreativne namjene</p>
<p>5. Izgradnja i modernizacija lokalne infrastrukture uz fokus na zelene i energetske učinkovite tehnologije</p>	<p>5.1.1.Postotak projekta završenih u roku 5.1.2.Postotak projekata započetih u roku od 12 mjeseci</p>
<p>6. Razvoj i unapređenje održivih prometnih rješenja</p>	<p>6.1.1.Broj investicija u ceste 6.1.2.Duljina izgrađenih biciklističkih staza 6.1.3.Broj pametnih prometnih rješenja</p>
<p>7. Promicanje korištenja obnovljivih izvora energije i zaštite okoliša, te podizanje svijesti o klimatskim promjenama</p>	<p>7.1.1.Visina investicija u zaštitu okoliša 7.3.1.Broj energetski obnovljenih zgrada 7.4.1.Broj aktivnosti podizanja svijesti o zaštiti okoliša</p>
<p>8. Razviti poticajno okruženje za razvoj gospodarstva</p>	<p>8.1.1.Broj zaposlenih u JL(R)S</p>
<p>9. Osnažiti potencijal za poljoprivrednu proizvodnju i povezati ga s drugim granama gospodarstva</p>	<p>9.1.1.Broj subjekata u Upisniku poljoprivrednika</p>
<p>10. Primjena novih tehnologija, inovacija i znanja u gospodarstvu te razvoj brendiranja gospodarstvu i brendiranje</p>	<p>10.1.1.Indeks razvijenosti JL(R)S</p>
<p>11. Povećanje kapaciteta i otpornosti lokalne zajednice na krizne situacije</p>	<p>11.1.1.Rashodi za civilnu zaštitu po stanovniku</p>

12. Transparentno upravljanje imovinom i poticanje lokalnog razvoja	12.1.1.Proračunski prihodi po stanovniku
--	--

6. Okvir za praćenje i vrednovanje

Institucionalni i metodološki okvir

Praćenje provedbe provedbenog programa zasniva se na jasno definiranim institucionalnim odgovornostima i metodama prikupljanja, analize i izvještavanja o utvrđenim pokazateljima rezultata. Svaka mjera i ključna aktivnost ima nositelja – najčešće pojedini upravni odjel ili javnu ustanovu iz nadležnosti Općine Kneževi Vinogradi, koji su zaduženi za prikupljanje podataka i izradu redovitih izvješća. Rokovi, vrste i ritam izvještavanja jasno su definirani: najmanje jednom godišnje, uz mogućnost češće evaluacije u slučaju reformskih i investicijskih mjera.

Zadužena tijela prikupljaju i analiziraju kvantitativne i kvalitativne pokazatelje rezultata, čija početna i ciljana vrijednost za svaku godinu moraju biti određene već u planerskoj fazi, prema principima iz Uputa za izradu provedbenih programa. Svi pokazatelji odabrani su prema smjernici tzv. RACER kriterija (Relevantnost, Prihvatljivost, Pouzdanost, Lakoća praćenja, Pravodobnost).

Prikupljanje, evaluacija i izvještavanje

Za svaku mjeru utvrđuju se brožčani i opisni pokazatelji rezultata, dok se svaka ključna aktivnost evidentira prema planiranim rokovima postignuća. Godišnji izvještaj o napretku podnosi načelnica Općine vijeću i objavljuje na mrežnim stranicama, čime se osigurava transparentnost i informiranost građana. U izvještajnoj tablici prikazuju se: naziv mjere, ključne aktivnosti, rokovi, nositelji, pokazatelji, početne i ciljne vrijednosti te financijski podaci po aktivnosti.

Svaka odstupanja od plana analiziraju se u sklopu izvještajnog ciklusa, a zadužena tijela daju prijedlog korektivnih mjera. Dijelom standardiziranog sustava je i digitalizirana, tablična evidencija praćenja sa svim relevantnim podacima u skladu s nacionalnim predloškom (Prilog 1. Uputa).

Vrednovanje i unaprjeđenje sustava

Na kraju programskog razdoblja provodi se cjelovita evaluacija provedbenog programa, i to interne kontrole Općine te, po potrebi, i vanjskih stručnjaka radi objektivnosti. Rezultati evaluacije koriste se za analizu učinkovitosti i izradu preporuka za novi ciklus planiranja i provedbe, a nužni su i za izvještavanje nadležnim koordinacijskim tijelima na županijskoj i državnoj razini.

Okvir za praćenje provedbe sustavno se ažurira prema promjenama regulatornog i strateškog okruženja te se prilagođava na temelju stečenih iskustava, što osigurava relevantnost, učinkovitost i održivost razvoja Općine Kneževi Vinogradi.